

2) Tantum abest ut Innocentius I. fassus sit Chrysostomi causam a se definiri non posse, ut potius sententiam pseudosynodi ad Quercum resciderit, et Chrysostomum sedi sua restituerit. Declaravit tamen ad causam penitus finiendam necessarium esse Concilium; non quasi maior inesset intrinseca auctoritas Concilio quam sibi; sed quia maiorem quamdam extrinsecam auctoritatem coram hominibus, ex numero exsurgentem, postulabant in eo casu populi diversa studia, Episcoporum aemulatio et odia, aulae artes et violentia.

3) Innocentius III. scripsérat Philippo Augusto se minime audere quidquam efficere ad dissolvendum matrimonium eius consummatum; indubium enim erat, id ex iure divino minime licere. Addidit vero: « Si super hoc absque deliberatione Generalis Concilii determinare aliquid tentaremus, praeter offensam et mundanam infamiam, quam ex eo possemus incurrire, forsitan ordinis et officii periculum immineret ». At his verbis certe non asseruit maiorem esse auctoritatem Concilii; secus enim Concilio concedenda esset potestas aliquid statuendi contra ius divinum: quod nemo dixerit: adhibuit ergo eam viam, qua honesto atque humano etiam modo sollicitationes Regis facilius declinaret.

999. *Dices V.*: S. Augustinus (ep. 162. al. 43. n. 19.) ita loquitur de iudicio lato a Melchiade Rom. Pontifice contra Donatistas in synodo Romae habita: « Ecce putemus illos Episcopos, qui Romae iudicarunt, non bonos fuisse iudices; restabat adhuc plenarium Ecclesiae universae Concilium, ubi cum ipsis iudicibus caussa posset agitari, ut si male iudicasse convicti essent, eorum sententiae solverentur ».

Resp. dist.: S. Augustinus id asseruit arguens veluti *ad hominem* contra Donatistas, *conc.*; quasi ex sua sententia liceret appellare ad Concilium a sententia Rom. Pontificis, *neg.* Scilicet Donatistae contendebant, Romanos iudices, qui Caecilianum declaraverant innocentem, iniustos fuisse; S. Augustinus vero reponebat: etsi id concedatur, contra vos tamen est plenarium Ecclesiae universae Concilium. Hanc distinctionem ad mentem esse S. Doctoris ex tota epistola patet; sed en verba proxime antecedentia: « Si autem [Donatistae] non possent [Caecilianum “falsae criminationis evincere”], in eadem quidem perversitate durarent, sed

iam tamen quasi haberent quod dicarent, malos iudices se esse perppersos: quae vox est omnium malorum litigitorum, cum fuerint etiam manifestissima veritate superati: quasi non eis ad hoc dici posset et iustissime dici. Ecce putemus [supponamus] illos Episcopos », etc. Ceterum per verba « plenarium Ecclesiae universae Concilium » significat S. Augustinus consensum totius Ecclesiae cum Rom. Pontifice, in absolvendo Caeciliiano a criminationibus Donatistarum: non vero coetum Episcoporum congregatorum: in causa enim Caeciliiani aut Donatistarum nullum unquam habitum est Concilium generale. Qui sententiam S. Augustini cognoscere cupit, recolat celebre eius dictum (ser. 137. n. 10): « Iam enim de hac causa [contra Pelagianos] duo Concilia [Carthaginense et Milevitanum] missa sunt ad Sedem Apostolicam: inde etiam rescripta venerunt. *Causa finita est*: utinam aliquando finiatur error ». Saepius autem hoc principium usurpavit S. Doctor.

1000. *Dices VI.*: Papa est membrum Ecclesiae; ergo est minor suo toto, quod est Ecclesia per omnes Episcopos representata.

Resp. Papa est membrum Ecclesiae, quod comparatur ad reliquam Ecclesiam, uti caput monarchicum et princeps, *conc.*; uti simplex membrum, *neg.* Multiplici ex capite peccat haec difficultas, quamvis Gallicani saepius illam repetebant. Sane — 1) etiam in corpore humano caput quantitate molis minus est toto; et tamen ratione dignitatis ac virtutis, potius est toto reliquo corpore — 2) Hic vero non agitur de toto physico, sed morali; sed absonum est a magnitudine physica assurgere ad auctoritatem moralem, quasi haec ab illa esset dimetienda. In hac hypothesi maior esset auctoritas exercitus quam ducis; filiorum quam patrisfamilias; Ecclesiae quam Christi; spectata siquidem mole minor est dux exercitu; pater familia; Christus Ecclesia — 3) auctoritas eatenus viget in Ecclesia, quatenus communicata est a Christo; ibi ergo maior reperitur, ubi maiorem Christus collocavit: Christus autem non Ecclesiam Petro, sed Petrum Ecclesiae praeposuit — 4) Denique, perpetuo assumunt adversarii, Ecclesiam acephalam esse *totum* seu *totam* Ecclesiam; at praecisa a suo capite nec Ecclesia Christi nuncupari potest — 5) Quare, si recte loqui velimus, cum in Rom. Pontifice resideat plenitudo potestatis, ipse

simul cum Episcopis efficit *plures* habentes auctoritatem, non vero *maiores* auctoritatem: sicut, quia Deus est essendi plenitudo, ipse simul cum creaturis efficit plura entia, non vero maiores seu perfectiores entitatem.

ARTICULUS QUARTUS

Utrum Episcoporum iurisdictio procedat a Deo immediate, an mediante Rom. Pontifice.

§ I.

Exponitur status quaestionis.

1001. Ad naturam Primatus penitus intelligendam valde conductit originem investigare potestatis Episcoporum: cum enim de ratione Primatus sit episcopalis iurisdictio super omnes et singulos non modo fideles, sed etiam pastores; quo melius intelligimus qualis et quanta sit horum dependentia ab universae Ecclesiae Primate, eo etiam melius statuitur genuina Primatus indoles. Sed rite declarandus est sensus quaestionei.

1002. Ac I. Quaestio hic non est *de designatione aut electione personae*, quae ut Episcopus Ecclesiae praeficiatur. Ius enim primigenium ac proprium eligendi ac confirmandi Episcopos certo est apud Rom. Pontificem. Sane

1) In quavis societate aut societatis forma creatio inferiorum potestatum per se pertinet ad supremam potestatem: participatio enim potestatis non potest repeti nisi ab eo principio quod iam possidet tum potestatem, tum vim illam communicandi (n. 722.): in regimine autem monarchico summa potestas tota et indivisa est in principe. Atqui ostensum toties, Rom. Pontificem esse caput supremum Ecclesiae, cuius forma regiminis est simpliciter monarchica. Ergo iure proprio ac primigenio pertinet ad Rom. Episcopum reliquos Episcopos eligere ac confirmare (n. 515.).

2) Romanus Pontifex est supremus Pastor a Christo in Ecclesia

constitutus, ad quem spectat cura totius ovilis, de quo etiam reddere debet Deo rationem. Atqui universalis haec cura, de qua rationem reddere debet, exigit praecipue ut ipse possit designare pastores subalternos, a quibus maxima ex parte recta Ecclesiae administratio dependet. Ergo.

3) Nisi a Rom. Pontifice episcopi constituantur, a quo tandem poterunt iure constitui? Non quidem ab ullo alio episcopo; excepto enim Rom. Pontifice, reliqui omnes episcopi nonnisi in particularem suam Ecclesiam auctoritatem habent, et quidem dependentem. Multo adhuc minus poterunt designari ac confirmari a populo fideli; nisi velimus cum protestantibus tribuere populo supremum dominatum in sacra, et regimen Ecclesiae contra omnem Scripturae et traditionis sensum fingere democraticum. Nec denique electio illa fieri potest a Principibus saecularibus, qui nullam auctoritatem habent in Ecclesia, uti patet ex dictis de distinctione *iuris divini* inter Laicos et Clericos. Ergo.

1003. II. Non agitur ergo de *designatione subiecti*, in quo potestas episcopalis resideat; sed de *ipsa potestate*; atque huius *originem* in singulis Episcopis quaerimus. Qua in re, in mentem revocata dupli potestate, *ordinis* et *iurisdictionis* (n. 755.), notemus, has duas potestates non modo *distinctas* esse, sed etiam *separabiles*. Sane

1) Dari potest episcopalis potestas iurisdictionis in aliquo subiecto absque potestate ordinis. Antiqua est disciplina in Ecclesia catholica, ut electus episcopus renuntiatusque solemniter a S. Pontifice suam Ecclesiam administret cum omnimoda iurisdictione, etsi nondum consecratus, suam consecrationem differat toto tempore a iure statuto. Ut unum vel alterum commemoremus, Claudianus, frater S. Mamerti, episcopi Viennensis, iuxta Sidonium Apollinarem (epist. 11. lib. 4.) merus erat presbyter, dum loco fratris episcopalem exercebat potestatem. S. Augustinus, designato presbytero Eraclio sibi in episcopatu successore, in eum adhuc presbyterum munia episcopalis regiminis transferri voluit; ait enim (ep. 213. al. 110. n. 1.): « Obsecro ut huic iuveni, hoc est Eraclio presbytero, quem hodie in nomine Christi designo episcopum successorem mihi, patiamini me refundere onera occupationum mearum ».